

А. Ф. ОБРАЖЕЙ*, кандидат ветеринарних наук, член-кореспондент НААН

Ю. В. ЖУК**, кандидат ветеринарних наук

В. А. СИТНІК**, кандидат ветеринарних наук

* – ТОВ НВФ „Бровафарма”, м. Бровари, Київська обл.

** – Національний університет біоресурсів і природокористування України

ТЕРАПЕВТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ ЦЕФТІОКЛИН ПРИ ЛІКУВАННІ КОРІВ, ХВОРИХ НА МЕТРИТ

Встановлено терапевтичну ефективність застосування препарату Цефтіоклін (діюча речовина цефтіофура гідрохлорид) при лікуванні корів, хворих на метрит.

Ключові слова: корови, метрит, цефтіофура гідрохлорид, препарат Цефтіоклін

Метрит – одна з найбільших розповсюджених акушерських патологій, яка реєструється у 11-38 % переважно високопродуктивних корів. Захворювання корів на метрити призводить до розвитку симптоматичної неплідності, яка спричиняє значні економічні збитки обумовлені недоотриманням приплоду та зниженням молочної продуктивності корів [1,3, 4, 7].

Внаслідок післяродової патології вибраковують до 24–27 % корів. Окрім того, у корів, які перехворіли на метрит, на 19–26% знижується здатність до заплідненості, а тривалість неплідності збільшується на 40–60 діб [6].

Не дивлячись на те, що проблемі розробці методів та засобів лікування корів, хворих на метрит, приділяється значна увага як вітчизняних так і зарубіжних дослідників, основним методом лікування на сьогодні лишається локальна етіотропна терапія, яка базується на введенні протимікробних і протизапальних препаратів безпосередньо в матку [9].

Ряд сучасних антимікробних препаратів не завжди забезпечують достатній терапевтичний ефект, спричиняють виникнення резистентних до них мікроорганізмів, інколи стимулюють розвиток мікроміцетів, а також пригнічують окремі природні механізми локального і загального антимікробного захисту. Застосування більшості лікарських препаратів дійним коровам часто призводить до додаткового екологічного навантаження на здоров'я споживачів молочної продукції, або до утилізації молока з причини значних залишків антибіотичних та інших активних речовин[2].

Більшість зарубіжних фахівців при лікуванні корів, хворих на післяродовий метрит, рекомендують не вводити антибіотики внутрішньоматково оскільки ця процедура сприяє занесенню додаткової інфекції ззовні, негативно впливає на функціонування лейкоцитів, які відповідають за фагоцитоз, а самі антибіотики подразнюють слизову оболонку ендометрію і перешкоджають нормальному процесу лізису слизової оболонки [1]. Також необхідно враховувати, що в післяродовий період, в результаті утворення складок на слизовій оболонці матки, цей спосіб введення препарату не гарантує рівномірного розподілу антимікробних речовин в порожнині матки та санації всіх її складок і шарів.

На підставі викладеного, для лікуванні післяродових метритів у корів краще застосовувати інтраперітонеальне введення високоактивних антибіотиків, які не виводяться з організму з молоком. До такої групи відносяться препарати цефалоспоринів третього покоління, які все ширше використовуються при лікуванні

післяродової патології у корів не лише завдяки їх значної активності, але й завдяки можливості використання молока без обмежень.

Метою роботи було вивчення терапевтичної ефективності експериментального препарату Цефтіоклін (діюча речовина цефтіофура гідрохлорид), розробленого та виготовленого ТОВ НВФ «Бровафарма», який рекомендується для лікуванні корів, хворих клінічною формою метриту.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводились на базі ВП НУБіП України "Агрономічна дослідна станція" Васильківського району, Київської області. Дослідження проводили на коровах української чорно-рябої породи, 3-8-річного віку, середньої вгодованості, продуктивністю 6000 кг молока за лактацію, у яких діагностували гострі та хронічні клінічні форми метриту.

Для вивчення терапевтичної ефективності препарату Цефтіоклін було сформовано дві дослідні групи тварин. В першій групі було 8 корів з гострою гнійно-катаральною формою метриту, в другій 7 корів з хронічним перебігом гнійно-катарального метриту. Коровам обох піддослідних груп внутрішньом'язово вводили препарат Цефтіоклін в дозі 1 мл на 50 кг маси тіла (з розрахунку 1 мг активно діючої речовини – цефтіофура гідрохлориду на 1 кг маси тіла). Крім того, з метою евакуації вмісту з матки проводили її масаж впродовж 3–5 хвилин з інтервалом 48 год.

Перед введенням препарат збовтували до утворення однорідної суспензії.

При клінічному дослідженні піддослідних корів користувалися загальноприйнятими клінічними методами досліджень [5]. Оцінювали загальний стан тварин, характер виділень з матки, вимірювали температуру тіла тварин. При ректальному дослідженні звертали увагу на форму та розмір, топографію матки, симетричність рогів, консистенцію та їх здатність до скорочення.

Для контролю за видужанням корів використовували пробу на осадження мукополісахаридів, яку проводили за методикою І.С. Нагорного та В.П. Поліщука (1965) [8].

Результати досліджень. У хворих на післяродовий гнійно-катаральний метрит корів реєстрували виділення гнійно-катарального або гнійного, рідкого сірувато-бурого чи жовто-бурого ексудату з гнильним запахом з зовнішніх статевих органів, який завжди виділявся при лежанні тварини.

При проведенні ректального масажу матки кількість ексудату значно збільшувалась. При ректальному дослідженні: матка не ригідна, роги матки звисали в черевну порожнину, відмічалась чітка асиметрія рогів матки, згладженість міжрогової борозни, стінки матки тістоподібної консистенції, матка мала розмір такий, як при 2–3 місячній вагітності. При накопиченні в порожнині матки великої кількості ексудату відчувалась флюктуація.

У окремих хворих тварин з післяродовим метритом спостерігали погіршення загального стану організму, пригніченість, зниження апетиту, відмічали температуру тіла в межах від 39,5 до 41,0° С, прискорення пульсу до 93 ударів за хвилину і частоти дихання до 46 рухів за хвилину.

У корів, хворих хронічною формою метриту також відмічали слизово-гнійні виділення, але їх кількість, консистенція, запах, колір не завжди були однаковими. У одних корів спостерігались виділення в значній кількості, частіше у вигляді мутного, сірувато-білого ексудату, рідкої або густої консистенції, у других виділення зменшувались, але ставали більш густими частіше білувато-жовтого кольору з запахом або без нього.

При ректальному дослідженні відмічалась асиметрія рогів матки, міжрогова борозенка згладжена, стінки матки дещо потовщенні. М'язовий тонус матки порушений (гіпотонія або атонія). В яєчниках діагностували наявність персистентних жовтих тіл.

Внутрішньом'язове введення препарату Цефтіоклін коровам з клінічними формами метриту забезпечувало покращення клінічного стану піддослідних тварин уже через три доби після початку введення препарату.

Піддослідні корови ставали активними, більш інтенсивно поїдали корм та поступово відтворювали продуктивність. При ректальному дослідженні розміри матки зменшились, чітко пропальповувалась міжрогова борозна, роги матки лише трохи звисали у черевну порожнину, діаметр рогів був в межах 3-4 см, матка ригідна. Кількість виділень із зовнішніх статевих органів поступово зменшувалась. В ексудаті, що виділявся, починав переважати слиз. У корів дослідної групи з гострим перебігом метриту в середньому на п'яту добу з початку введення препарату Цефтіоклін, а у корів з хронічним перебігом захворювання на третій день з початку дослідження виділення з матки ставали прозорими та в'язкими.

При проведенні тесту з 1% розчином оцтової кислоти на осадження мукополісахаридів отримали негативний результат на 5-6 добу лікування у корів з гострою формою метриту та 7-9 добу з хронічною формою захворювання. В пробірці утворювався щільний згусток білувато-жовтого кольору, що не розбивався при струшуванні. Це вказувало на те, що слизова оболонка статевих органів розпочала синтезувати мукополісахариди, які завдяки своїм бактеріостатичним та бактерицидним властивостям перешкоджають розмноженню патогенних та умовно-патогенних мікроорганізмів. Збільшення вмісту мукополісахаридів у виділеннях є сприятливою ознакою завершення запального процесу і поступового завершення інволюції статевих органів.

Таблиця

**Терапевтична ефективність препарату Цефтіоклін
при різних формах метриту у корів**

Група	Видужало		Кількість введень препарату (разів)	Тривалість лікування (днів)
	гол.	%		
З гострим перебігом метриту (n=8)	8	100	3-5	8,5±1,0
З хронічним перебігом метриту (n=7)	6	85,7	5	14,8±1,5

Таким чином, внутрішньом'язове застосування препарату Цефтіоклін в дозі 1 мл на 50 кг маси тіла забезпечувало видужування 100 % корів при гострому гнійно-катаральному метриті та 85,7 % тварин при хронічному перебігу гнійно-катарального метриту. Тривалість лікування корів за гострого перебігу гнійно-катарального метриту складала в середньому 8,5 днів при 3-5 денному введенні, а за хронічного – 14,8 днів при п'ятиразовому введенні.

Додатково необхідно відмітити, що препарат Цефтіоклін не спричиняв будь-якої негативної дії на організм корів та ускладнень під час та після його внутрішньом'язового введення. Також не спостерігали запалень та набряків у місцях ін'єкції препарату.

Висновки

Застосування препарату Цефтіоклін в рекомендованій терапевтичній дозі протягом 3-5 днів при гострому гнійно-катаральному метриті забезпечувало

видужування 100 % корів протягом $8,5 \pm 1,0$ діб, а п'ятиразове застосування за хронічного перебігу гнійно-катарального метриту спричиняло видужування 85,7 % тварин протягом $14,8 \pm 1,5$ діб.

Перспектива подальших досліджень. Планується проведення досліджень по з'ясуванню терапевтичної активності препарату на свинях.

Список використаної літератури:

1. Антибиотикотерапия и комплексное лечение острого послеотельного эндометрита у коров // http://vetmagazines.ru/izdaniya/bio/bioarhiv/archiv2010/11_%28122%29/-26/.
2. Иноземцев В. П. Физиотерапия коров при воспалительных заболеваниях матки и молочной железы / В.П. Иноземцев, А.Г. Нежданов // Науковий вісник НАУ – К. – 2000. – № 22. – С. 67–69.
3. Лечение метритов у коров // Ветеринарный консультант. – 2001. – № 23–24. – С. 12–15.
4. Любецкий В.Й. Післяродовий ендометрит у корів (клініко-експериментальні дані): Автореферат дис. ... д-ра. вет. наук. / В.Й. Любецкий – К. – 1998. – 36 с.
5. Любецкий В. Й. Профілактика, діагностика і лікування післяпологового метриту у корів. Рекомендації / В.Й. Любецкий. – К., 1998. – 25 с.
6. Нежданов А. Г. Физиология и патология родов и послеродового периода у с.-х. животных / А. Г. Нежданов. – Воронеж: ВГАУ. – 1999. – 60 с.
7. Преображенский О. Н. Эффективность некоторых медикаментов при лечении коров с эндометритом / О. Н. Преображенский, С.Н. Преображенский // Ветеринария сельскохозяйственных животных. – 2008. – № 9. – С. 36–40.
8. Поліщук В. П. Характеристика лохій у корів протягом післяродового періоду // Неінфекційна патологія тварин: Тр. наук.-практ. конф. – Біла Церква, 1995. – С. 88–89.
9. Полянцев Н. И. Йодметрагель при эндометрите коров / Н. И. Полянцеv, А. Г. Магомедов, А. И. Афанасьев // Ветеринария. – 2007. – №12. – С. 36–39.

ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРЕПАРАТА ЦЕФТИОКЛИН ПРИ ЛЕЧЕНИИ КОРОВ, БОЛЬНЫХ МЕТРИТОМ / А. Ф. Ображей, Ю. В. Жук, В.А. Сытник

Установлено, терапевтическую эффективность применения препарата Цефтиоклин (действующее вещество цефтиофур гидрохлорид) при лечении коров, больных метритом

Ключевые слова: коровы, метрит, цефтиофура гидрохлорид, препарат Цефтиоклин

THERAPEUTIC EFFICIENCY OF PREPARATION CEFTIOKLIN AT METRITIS TREATMENT IN COWS / A. F. Obrazhei , Y. V. Zhuk, V. A. Sitnik

It is set therapeutic efficiency of application of preparation Ceftioklin (an active ingredient is a ceftiofur hydrochloride) at metritis treatment in cows.

Key words: cows, metritis, ceftiofur gidrochloride, preparation of Ceftioklin

Рецензент – кандидат ветеринарных наук О. А. Тарасов